

ZARZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

z dnia 3 października 1991 r.

w sprawie form i warunków podejmowania i odbywania studiów przez osoby nie będące obywatelami polskimi, uczestniczenia tych osób w badaniach naukowych i szkoleniach oraz zasad odpłatności za studia i szkolenia.

Na podstawie art. 33 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zarządzenie ustala formy i warunki przyjmowania przez uczelnie, samodzielne placówki typu naukowo-dydaktycznego, jednostki badawczo-rozwojowe, placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk i inne jednostki organizacyjne

osób nie będących obywatelami polskimi, przyjeżdżających do Polski w celach:

- 1) uczestniczenia w badaniach naukowych,
- 2) odbycia:
  - a) studiów,
  - b) studiów doktoranckich,
  - c) stażu habilitacyjnego,

- d) stażu naukowego i artystycznego oraz specjalizacyjnego,
  - e) studiów podyplomowych,
  - f) kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe,
  - g) praktyk zawodowych,
- 3) uzyskania kwalifikacji I i II stopnia w zakresie sztuki i dyscyplin artystycznych.

§ 2. W celu uczestniczenia w badaniach naukowych mogą być przyjmowane osoby, które uczestniczą w takich badaniach w państwie stałego miejsca zamieszkania i posiadają kwalifikacje wymagane przez jednostki polskie prowadzące badania naukowe.

§ 3. Na studia mogą być przyjmowane osoby, które:

- 1) legitymują się świadectwem uprawniającym do podjęcia studiów w państwie stałego miejsca zamieszkania, odpowiadającym analogicznym świadectwom polskim,
- 2) wykazują się dobrym stanem zdrowia, udokumentowanym świadectwem zdrowia, stwierdzającym możliwość podjęcia studiów,
- 3) ukończą kurs przygotowawczy w jednostkach wyznaczonych przez Ministra Edukacji Narodowej albo uzyskają potwierdzenie tych jednostek lub uczelni przyjmującej, że ich ogólne przygotowanie oraz stopień znajomości języka polskiego pozwalają na podjęcie studiów,
- 4) wykażą odpowiednie, potwierdzone przez uczelnie przyjmujące, predyspozycje do podjęcia nauki na kierunkach sportowych i artystycznych.

§ 4. Na studia doktoranckie, staże naukowe i studia podyplomowe mogą być przyjmowane osoby, które posiadają dyplom ukończenia studiów wyższych, a na staże habilitacyjne — osoby, które posiadają stopień naukowy odpowiadający polskiemu stopniowi naukowemu doktora.

§ 5. Studia i studia doktoranckie mogą być odbywane odpowiednio w systemie stacjonarnym, zaocznym lub eksternistycznym w jednostkach, które je prowadzą.

— § 6. Na staże artystyczne i specjalizacyjne, kursy podnoszące kwalifikacje zawodowe i praktyki zawodowe mogą być przyjmowane osoby posiadające kwalifikacje wymagane przez jednostki prowadzące te formy kształcenia.

§ 7. O przeprowadzenie przewodu kwalifikacyjnego I stopnia mogą ubiegać się osoby posiadające dyplom ukończenia studiów wyższych, a o przeprowadzenie przewodu kwalifikacyjnego II stopnia — osoby posiadające stopień naukowy odpowiadający polskiemu stopniowi naukowemu doktora lub posiadające kwalifikacje I stopnia.

§ 8. Osoby przyjeżdżające w celach, o których mowa w § 1, mogą przebywać w Polsce:

- 1) jako stypendyści strony polskiej lub
- 2) na zasadach odpłatności dewizowej albo
- 3) bez odpłatności i świadczeń określonych w § 15 ust. 1.

§ 9. 1. Minister Edukacji Narodowej w porozumieniu z właściwymi ministrami (kierownikami urzędów centralnych) ustala corocznie limit miejsc dla osób przyjeżdżających do Polski w celach określonych w § 1 pkt 2 i 3, w tym osób pochodzenia polskiego, które otrzymują stypendium strony polskiej. Limity te obejmują w szczególności zobowiązania

strony polskiej wynikające z umów rządowych i porozumień resortowych.

2. Stypendium, o którym mowa w ust. 1, przyznaje Minister Edukacji Narodowej.

3. W ramach limitu, o którym mowa w ust. 1, przyznawane są corocznie, na okres do jednego roku, stypendia na staże naukowe dla osób zgłaszanych przez:

- 1) Sekretariat UNESCO — na staże im. Mikołaja Kopernika oraz w dziedzinie języka i literatury polskiej,
- 2) Sekretariat ONZ — w dziedzinie prawa międzynarodowego,
- 3) Sekretariat Komisji Gospodarczej ONZ dla Afryki.

4. Minister Edukacji Narodowej w uzasadnionych przypadkach może przedłużyć okres wypłacania stypendiów, o których mowa w ust. 3, nie dłużej jednak niż o rok.

§ 10. 1. Kierownik jednostki prowadzącej kształcenie może przyjąć osoby nie będące obywatelami polskimi w celach, o których mowa w § 1 pkt 2 i 3, również poza limitem, o którym mowa w § 9.

2. Kierownik jednostki prowadzącej kształcenie, przyjmując osoby nie będące obywatelami polskimi w celach, o których mowa w § 1, może przyznać im stypendium i inne świadczenia określone w zarządzeniu lub przyjąć te osoby na zasadach odpłatności dewizowej albo bez odpłatności dewizowej i świadczeń określonych w § 15 ust. 1.

3. O fakcie przyjęcia do jednostki prowadzącej kształcenie osób, o których mowa w ust. 2, jej kierownik informuje właściwego ministra oraz Ministra Edukacji Narodowej.

§ 11. 1. Wydatki na kształcenie osób nie będących obywatelami polskimi bądź prowadzenie przez te osoby badań naukowych, a także na stypendia i świadczenia, o których mowa w § 15 ust. 1 i § 18 ust. 1 i 2, ponoszą jednostki prowadzące kształcenie lub badania naukowe, z zastrzeżeniem ust. 2 oraz § 23.

2. Stypendia, o których mowa w § 9, oraz świadczenia z nimi związane, o których mowa w § 15 ust. 1, finansowane są ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej.

§ 12. 1. Wnioski w sprawach zmiany kierunku studiów, formy kształcenia, jednostki prowadzącej kształcenie oraz uzyskania zezwolenia na przedłużenie okresu kształcenia rozpatruje kierownik jednostki prowadzącej kształcenie, biorąc pod uwagę:

- 1) przedstawienie zgody właściwej instytucji kraju delegującego lub jego przedstawicielstwa w Polsce oraz jednostki, która przyznała stypendium, jeżeli zainteresowany pobiera stypendium,
- 2) wniesienie pełnej opłaty za dotychczasowy okres kształcenia, jeżeli zainteresowany jest zobowiązany do wnoszenia opłat dewizowych.

2. O zmianie kierunku studiów, formy kształcenia, jednostki prowadzącej kształcenie oraz zezwoleniu na przedłużenie okresu kształcenia kierownik jednostki prowadzącej kształcenie informuje właściwego ministra oraz Ministra Edukacji Narodowej.

§ 13. Osobom przyjeżdżającym do Polski w celach, o których mowa w § 1, przysługuje, o ile umowy międzynarodowe i inne porozumienia nie zapewniają im bezpłatnej opieki lekarskiej, opieka lekarska: studentom — na zasadach

obowiązujących studentów polskich, pozostałym osobom — na zasadach obowiązujących doktorantów polskich.

§ 14. Stypendia dla osób nie będących obywatelami polskimi przysługują w następującej wysokości:

- 1) dla studentów wysokość stypendium równa jest kwocie stanowiącej 80% minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego asystenta zatrudnionego w grupie pracowników naukowych w uczelni, określonej odrębnymi przepisami,
- 2) dla uczestników badań naukowych, studiów doktoranckich, studiów podyplomowych, staży habilitacyjnych, naukowych i artystycznych, specjalizacyjnych, kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe, praktyk zawodowych oraz przewodów kwalifikacyjnych I i II stopnia — w wysokości przeciętnej stawki wynagrodzenia zasadniczego asystenta zatrudnionego w grupie pracowników naukowych uczelni, określonej odrębnymi przepisami,
- 3) dla uczestników badań naukowych, studiów podyplomowych, staży naukowych, artystycznych oraz innych staży i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe, posiadających stopień naukowy odpowiadający polskiemu stopniowi doktora habilitowanego — w wysokości określonej w pkt 2, podwyższonej o 25%.

§ 15. 1. Stypendystom zapewnia się:

- 1) stypendium w wysokości określonej w § 14,
- 2) bezpłatne zakwaterowanie w domach studenckich albo w hotelach dla nauczycieli akademickich lub pracowników naukowo-badawczych albo ekwiwalent pieniężny w wysokości 40% przyznanego stypendium,
- 3) bezpłatne całodzienne wyżywienie w stołówce akademickiej albo ekwiwalent pieniężny w wysokości 30% przyznanego stypendium,
- 4) w jednostkach prowadzących kształcenie, w których jest przewidziane bezpłatne umundurowanie — umundurowanie według zasad określonych dla obywateli polskich.

2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, są przyznawane na okres przewidziany dla określonej formy kształcenia w Polsce, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4. Do okresu kształcenia wlicza się również okres kursu przygotowawczego, o którym mowa w § 3 pkt 3.

3. W przypadku uzyskania zezwolenia na przedłużenie okresu kształcenia w Polsce, osobom nie będącym obywatelami polskimi mogą być przyznawane świadczenia, o których mowa w ust. 1. Rozstrzyga w tej sprawie przyznający stypendium.

4. Świadczenia określone w ust. 1 mogą być przyznawane na okres po zakończeniu kształcenia, nie dłuższy jednak niż trzy miesiące. Rozstrzyga w tej sprawie przyznający stypendium.

§ 16. Stypendyści korzystający z leczenia w placówkach lecznictwa zamkniętego przez okres dłuższy niż 14 dni otrzymują za okres dalszego ich tam pobytu 50% stypendium.

§ 17. Stypendystom nie wypłaca się stypendium oraz ekwiwalentów pieniężnych, o których mowa w § 15 ust. 1 pkt 2 i 3, za okresy pobytu poza granicami Polski, jeżeli pobyt ten trwa co najmniej miesiąc, oraz w okresie korzystania z urlopu,

jeżeli stypendysta przebywa w tym czasie poza granicami Polski.

§ 18. 1. Studentom, którzy otrzymują stypendium, może być przyznany:

- 1) jednorazowy zasiłek na zagospodarowanie na pierwszym roku studiów — w wysokości nie przekraczającej kwoty określonej w § 14 pkt 1,
- 2) jednorazowy zasiłek losowy — w wysokości nie przekraczającej 75% kwoty określonej w § 14 pkt 1,
- 3) jednorazowy zasiłek w związku z przygotowaniem pracy dyplomowej — w wysokości nie przekraczającej 75% kwoty określonej w § 14 pkt 1.

2. Osoby wyróżniające się w nauce mogą otrzymać nagrody i wyróżnienia według zasad określonych dla studentów polskich, obowiązujących w danej uczelni.

3. Studentom przebywającym w Polsce przysługują ulgowe przejazdy publicznymi środkami komunikacji na zasadach obowiązujących studentów polskich.

§ 19. 1. Opłaty dewizowe wnoszone przez osoby nie będące obywatelami polskimi, podejmujące naukę na warunkach odpłatności dewizowej, wynoszą rocznie za każdą podjętą formę kształcenia:

- 1) w uczelniach nadzorowanych przez:
  - a) Ministra Edukacji Narodowej:

— na studiach zawodowych i magisterskich	3.000 USD,
— na studiach kierunku konserwacja zabytków	4.000 USD,
— na studiach kierunku reżyserskim i operatorskim	5.000 USD,
— na studiach doktoranckich na kierunkach humanistycznych, społecznych i ekonomicznych, na studiach podyplomowych na wszystkich kierunkach	4.000 USD,
— na pozostałych kierunkach na studiach doktoranckich	5.000 USD,
— na stażach habilitacyjnych i naukowych na wszystkich kierunkach	5.000 USD,
— na kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe i praktykach zawodowych	2.400 USD,
  - b) Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej:

— na studiach magisterskich lub równorzędnych	5.000 USD,
— na studiach doktoranckich, studiach podyplomowych, stażach naukowych, specjalizacyjnych i habilitacyjnych	7.000 USD,
— na kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe i praktykach zawodowych	3.600 USD,
  - c) Ministra Kultury i Sztuki:

— na studiach magisterskich na kierunkach reżyserii filmowej i operatorskim	7.000 USD,
— w wyższych szkołach muzycznych, plastycznych i teatralnych, w tym reżyseria dramatu i wydziały aktorskie	5.000 USD,

- na stażach artystycznych i studiach podyplomowych:
  - w wyższych szkołach muzycznych, plastycznych, filmowych i teatralnych (kierunek: reżyseria dramatu, aktorstwo) 4.000 USD,
  - w wyższych szkołach filmowych i telewizyjnych na kierunkach reżyserii filmowej i operatorskim (w zależności od programu stażu opłatę określa każdorazowo szkoła wyższa) 4.000—12.000 USD,
- d) Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej:
  - na studiach zawodowych i magisterskich 5.000 USD,
  - na studiach podyplomowych, doktoranckich, stażach habilitacyjnych i specjalizacyjnych 6.000 USD,
  - na kursach podwyższających kwalifikacje zawodowe i praktykach zawodowych 3.600 USD,
- e) Prezesa Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki:
  - na studiach magisterskich 4.000 USD,
  - na studiach podyplomowych, doktoranckich, stażach habilitacyjnych i specjalizacyjnych 5.000 USD,
  - na kursach podwyższających kwalifikacje zawodowe i praktykach zawodowych 2.400 USD,
- 2) na studiach magisterskich uzupełniających, przeznaczonych dla osób posiadających dyplom ukończenia wyższych studiów zawodowych 5.000 USD,
- 3) za udział w kursie przygotowawczym:
  - a) dla kandydatów na studia zawodowe i magisterskie 3.000 USD,
  - b) dla kandydatów na studia magisterskie uzupełniające, doktoranckie, podyplomowe, staże habilitacyjne, naukowe i artystyczne, staże specjalizacyjne oraz kursy podnoszące kwalifikacje 4.000 USD,
- 4) w placówkach Polskiej Akademii Nauk oraz w innych jednostkach organizacyjnych, prowadzących kształcenie — w wysokości ustalonej dla danego kierunku i formy kształcenia w odpowiedniej uczelni.

2. Osoby nie będące obywatelami polskimi, przyjmowane na studia, studia podyplomowe i studia doktoranckie na warunkach odpłatności dewizowej, wnoszą do kasy lub na konto jednostki, w której podejmują kształcenie, jednorazową, bezzwrotną opłatę wpisową w wysokości 200 USD, niezależnie od liczby podjętych kierunków studiów.

3. Opłaty, o których mowa w ust. 1, są wnoszone na konto albo do kasy jednostki kształcącej osobę nie będącą obywatelem polskim jednorazowo, za 12 miesięcy, a jeżeli okres kształcenia trwa krócej niż 12 miesięcy, za faktyczny okres trwania nauki, z góry, w terminie do dnia rozpoczęcia nauki. Kierownicy jednostek organizacyjnych prowadzących kształcenie mogą w uzasadnionych przypadkach przedłużyć termin wniesienia opłat o okres do 6 miesięcy.

4. Opłata za:

- 1) każdy miesiąc studiów eksternistycznych wynosi 1/12 kwoty rocznej wymienionej w ust. 1,
- 2) egzamin magisterski lub obronę rozprawy doktorskiej, jeżeli nauka nie odbywała się w Polsce, wynosi 1 000 USD,
- 3) przeprowadzenie przewodu doktorskiego systemem eksternistycznym, przewodu habilitacyjnego oraz przewodu kwalifikacyjnego I i II stopnia wynosi 2 000 USD.

5. Opłaty, o których mowa w ust. 4, są wnoszone jednorazowo z góry.

6. Od opłat wniesionych po upływie terminu pobiera się odsetki w wysokości 10% w stosunku rocznym. W przypadku zalegania z opłatami przez okres dłuższy niż trzy miesiące, następuje skreślenie z listy uczestników kształcenia.

7. Kierownik jednostki prowadzącej kształcenie może w indywidualnych uzasadnionych przypadkach oraz w przypadku podjęcia nauki na drugim kierunku studiów lub w innej formie kształcenia obniżyć opłatę, o której mowa w ust. 1, lub zwolnić z niej.

§ 20. 1. Osoby pochodzenia polskiego podejmujące naukę na warunkach odpłatności wnoszą opłaty w wysokości określonej w § 19 ust. 1.

2. W uzasadnionych indywidualnych przypadkach w stosunku do osób, o których mowa w ust. 1, kierownik jednostki prowadzącej kształcenie może obniżyć opłatę dewizową, o której mowa w § 19 ust. 1, lub zwolnić z niej.

§ 21. 1. Opłaty dewizowe za naukę podlegają zwrotowi:

- 1) za cały okres niepobierania nauki, jeżeli osoba:
  - a) otrzymała urlop,
  - b) zrezygnowała z nauki ze względów zdrowotnych, potwierdzonych przez społeczną służbę zdrowia,
- 2) za okres drugiego półrocza, jeżeli osoba w pierwszym półroczu:
  - a) zrezygnowała z nauki z innych przyczyn niż określone w pkt 1 lit. b) lub została skreślona z listy studentów albo
  - b) ukończyła studia.

2. Nie podlegają zwrotowi opłaty za okresy półrocza, w którym nastąpiło skreślenie z listy studentów lub doktorantów albo rezygnacja z nauki, z wyjątkiem przypadków, w których przyczyną skreślenia są względy zdrowotne, potwierdzone przez społeczną służbę zdrowia.

§ 22. Koszty przejazdu osób z państw, w których podejmują naukę mieszkają, do Polski i z powrotem, jak również koszty ewentualnego wyjazdu z Polski w okresie kształcenia i prowadzenia badań naukowych ponoszą te osoby lub właściwe instytucje krajów ich zamieszkania.

§ 23. Odbywający w Polsce wymienne studenckie praktyki w ramach międzyrządowych umów o współpracy kulturalnej i naukowej oraz porozumień zawieranych przez uczelnie lub organizacje studenckie z zagranicznymi uczelniami lub związkami studenckimi otrzymują wynagrodzenie i inne świadczenia wynikające z umowy.

§ 24. 1. Przepisy zarządzenia nie dotyczą osób podejmujących naukę w Polsce w ramach stypendiów fundowanych przez organizacje systemu ONZ i inne organizacje międzynarodowe, osób podejmujących naukę na podstawie odrębnych umów międzynarodowych i kontraktów hand-

lowych oraz umów rządowych lub porozumień resortowych w takim zakresie, jaki unormowany został w tych umowach i kontraktach.

2. Do osób nie będących obywatelami polskimi, zamieszkałych w Polsce na stałe, podejmujących i odbywających naukę w Polsce, mają zastosowanie przepisy obowiązujące obywateli polskich.

§ 25. 1. Osoby rozpoczynające naukę w roku akademickim 1991/1992 otrzymują świadczenia na zasadach dotychczas obowiązujących przepisów i ponoszą opłaty dewizowe

w wysokości określonej w dotychczasowych przepisach do końca tego roku akademickiego.

2. Osoby pobierające już naukę na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów zachowują prawo do przyznanych świadczeń oraz ponoszą opłaty dewizowe w wysokości określonej w dotychczasowych przepisach do końca okresu nauki, przewidzianego dla danej formy kształcenia.

§ 26. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 października 1991 r.

Minister Edukacji Narodowej: *R. Głębocki*